

Indochine Union postale
Un an... 8000 Un an... 10000
Six mois... 5000 Six mois... 6000

ANNONCES LÉGALES

0550 la ligne de 6 points sur justification
de 9 caractères quelle que soit la page.

ANNONCES COMMERCIALES

Ou traite à forfait

Dông-Pháp Thời-Báo

Dông-Pháp Thời-Báo
Mỗi năm... 8000 Mỗi năm... 10000
Năm năm... 5000 Năm năm... 6000

Le Courrier Indochinois

東法時報

RAO QUÁN

21, đường Mac-Mahon

SAIGON

Mua báo phải trả tiền trước
Mandat và thư để gửi cho
M. NGUYỄN-KIM-ĐÌNH

Dây thép nối (Téléphone)

Số 324

Tin tức và việc buôn bán hay là việc gì
xin thường nghị trước

MỖI TUẦN XUẤT BẢN 3 LẦN, NGÀY THỨ HAI, THỨ TƯ, THỨ SÁU

MUA VUI DƯỚI PHƯỚC

CUỘC DIỄN KỊCH TẠI NHÀ EDEN-CINÉMA
TỐI 25 OCTOBRE 1924

Tâm lòng tốt sa cho nhân loại, cho nỗi giống, khiến cho con người ta phải đau đớn mà bên trong phát ra một niềm lương tâm; cái lương tâm ấy là gì? Là phải tìm phương cứu giúp cho những người bị cơn tai nạn nọ làm cho khổ đau phiến lình. Nay anh em ta ở phía Bắc kia đang bị cái nạn thủy潦, mây mưa vạn người đang có nhà cửa để che mưa tránh nắng, đang có việc làm an để sanh nhai, bỗng chốc mà nhà cửa tan tành, che thân có khổ, vợ chồng con cái, neo nhỡ tha phương, mong mỏi những người từ thiện phát hào để tâm mà cho đồng tiền bắt gao họa may sống qua lúc căng khốn này.

Vậy cũng vì cái tâm lòng từ thiện thương xót đến đồng bào mà những người Bắc-kỳ làm việc tại các sở công, các nhà buôn tự đem thân ra diễn một tấn kịch để lấy tiền giúp cho nạn dân, cái ý tưởng đó thật đáng khen thay. Ở không phải con nhà nghèo ở trên sân khấu mà dám ra sân khấu hiên diện cho bà con, không quản lời khen tiếng chê của thiên hạ, cốt sao cho được ít tiền cứu濟 là đỡ anh em chút đỉnh trong cơn tai nạn này thì cũng can đảm thiệt, can đảm vì vượt được lên trên những lời chê bai để làm cho nên một việc nghĩa.

Một cuộc diễn kịch lấy tiền làm nên một việc nghĩa như vậy, anh em Nam Bắc, cùng giống Lạc Hồng nên đến mà chứng giám cho cái công phu của những người đã gây nên cái cuộc diễn kịch này, trước là mua vui, sau là làm phước, kẻ có công, người có của gúp nhau cho thành quả phúc ở góc trời Nam.

Tấn kịch sẽ diễn tối thứ bảy 25 Octobre này là một tấn kịch mới đã diễn nhiều lần tại Hanoi ai cũng khen là hay, nhan là «Chén thuốc độc».

Về kịch «Chén thuốc độc» này là một cái gia đình nhà một thầy thuốc ở Bắc-kỳ, anh em ta ở Nam-kỳ này có lẽ nhiều người chưa được biết cái văn chương, nhân vật ở trong vở kịch ấy.

Nhân vật ở trong vở kịch ấy, vậy trước khi diễn Bồn-quán lược thuật để anh em nghe: «Thầy Thông là con nhà thế gia làm việc nhà nước, vừa nhà sang trọng, kẻ gia tư cũng là hạng phong túc; cha mẹ, còn mẹ mà mẹ chỉ say mê đồng bóng không biết gì đến đạo, bởi vậy mà người con đầu là vợ thầy Thông cũng bắt chước mẹ chồng mà sấm đến nỗi tới phủ kia, tiền pha vô độ, hao tiền tốn của đã là một sự hại cho gia đình suy kém lại bỏ cả những đạo tề-gia, nội trợ, mẹ không biết dạy con, vợ không biết khuyên chồng đến nỗi thầy Thông là người có học thức mà đưa theo chúng bạn chơi bởi: nào hát xướng,

nào cờ bạc, nào rượu chè, bao nhiêu những cái bả yên hoa thầy Thông đều an phải cả. Những bạn tốt đến khuyên can Thầy như nước đổ là khoai, Thầy chỉ giao du với những bạn hư hỏng, để cho họ bảo hại, ngày đêm mê mết về những cuộc truy hoan đến nỗi Thầy có cô em gái giat trai về nhà trở chuyện thầy cũng không hay, em gái chưa hoang thì mẹ thầy Thông lại cho là thanh phát, kêu cầu lễ bái, làm sự hại tiền, bởi thế mà hai nam nữ trẻ mới lớn con pha khinh kiết gia-tải, đến lúc công nợ qua nhà của đồ đạc phải tịch biên, bấy giờ mẹ con mới biết hối thì không sao mà vẫn hồi nức.

Thầy Thông nghĩ mình chơi bời quá lấy làm xấu xa lại lo nỗi sắp bị ở tù Thầy liền quyết tri xuống thuốc độc để quyền sinh, nhưng may sao đang khi sắp uống thuốc độc thì có người bạn đến chơi bắt gặp cái bi-kịch ấy, cứu được Thầy.

Ý tấn kịch đại lược tóm tắt như thế, song đem ra diễn ở sân khấu mà khéo tả hết cái tinh thần hoạt động thì khiến cho người xem phải cười phải khóc phải giận phải mừng. Nào lên đồng ông, truyền pháp lạng nháng, tả rõ ra cái cảnh tượng đồng bóng ở Bắc-kỳ, nào Thầy Thông đâm dấm với những hàng chơi bời dân địch hát xướng, nào em gái Thầy Thông rước trai về nhà trở chuyện, nào Chử đến đòi nợ, nào Trương lóa đến tịch biên gia tài, đoạn nào cũng đúng như sự thực. Đường hoàng thay là những đoạn ngôn ngữ văn xuôi của người bạn đến khuyên răn Thầy Thông, bị bắt thay là lúc Thầy Thông than thở sắp sửa quyền sinh.

Thật là một tấn kịch tả đủ cả thất tình của con người ta, xem văn đã lấy làm thích, nghe diễn ra còn nhiều cái thích hơn nữa là ở cái thần tình hoạt động.

Bồn-quán thấy một tấn kịch khéo soạn như thế lại có những ông làm việc không quản khổ nhọc, vì việc nghĩa lớn mà vui lòng hiến anh em một cuộc vui, các bà Bàcký cũng tán thành và đóng những vai đạo trong vở kịch thì lấy làm cảm phục coi tấm lòng nghĩa đáng ý lắm, vậy xin hô hào cho anh em Nam Bắc nên đi coi trước là giúp về việc nghĩa, sau nữa nữa cái công phu khổ nhọc của các tài tử nhà đã nhiệt thành vì việc mà hiến chúng ta một cuộc tiêu khiển có thú vị.

Ái là người Bàcký nên đi mà coi cho nhớ lại những cái cảnh tượng xưa mình; ai là người Nam kỳ nên đến mà coi cho biết phong tục, nhân vật một xứ cũng nước; ai là người ngoại quốc nên đến mà coi để thêm cho sự kiến thức ở một nước mình ký túc này.

HAM-QUANG

HOÀN-HẢI TÂN-VĂN

KHÔNG ĐỪNG CƯỜI LÀM MÀ ĐƯỢC ẮN ĐỒ AN CHÍN

Có một số công-viên bên Hoa-kỳ tên gọi là Pare d'Yellow Stone, và ở xứ Nouvelle Zélande ở đó có một cái suối nóng. Người ở gần suối nóng, chẳng cần dùng củi lửa bếp nước gì cả. Họ có miếng thịt, miếng rau, hoặc thức ăn gì thì họ bỏ cả vào rồi, đem ngâm suối nóng một lúc là chín, rồi họ đem về ăn. Cách lợi - dụng như thế, song-sướng thật - ư - g sướng thật, song chẳng biết có vệ sanh không?

MỘT CÁCH BẮT TRÒM CÚP RẤT HAY

Một tờ báo Hoa-kỳ có đăng tin rằng: một ông điền chủ rất giàu ở Hoa-kỳ có cách bắt chim bằng cách treo ở ngoài mỗi người một cái máy chụp ảnh, rồi anh ta đi ra ngoài chụp ảnh như thường, kẻ trộm chụp bị chụp ảnh như thế, đem lên tòa phải chịu tội, không chừa ai đâu được nữa.

Ở NHÀ KHÁM MÀ CÙNG ĐẶT BAN GIÁO DỤC

Người ta nói rằng: Chánh-phủ quá khư khư nước Ruissie nghe chừng cũng lưu tâm về việc giáo-dục tại các nhà khám lâm thị phái.

Nghệ dân trong nhiều nhà khám có đặt các ban học, lại dùng bọn tội-nhơn cho họ dạy lẫn nhau. Chương trình các bài học đại khái cũng như chương trình các trường sở-dã. Lại có đặt các cuộc diễn thuyết về các trị thế-phủ-thiêng và chính trị học. Nhờ sự giáo dục ấy, số người bắt đầu tự cứu đỡ đi được nhiều. Lại nghe trong nhiều nhà khám có đặt riêng chỗ cho bọn tội-nhơn tập diễn kịch, vì bọn ấy có ý thích cái thú ấy, hơn cả các cuộc tiêu khiển khác.

Tại nhiều nhà khám lại có xuất bản một thứ báo riêng hoặc in bên bản đã, có khi in bên máy. Hiện nay các thứ báo riêng ấy có tới hơn 20 thứ. Nhà khám Sokolniki xuất bản một thứ báo đem đầu vào được giải. Nhà khám Thiên-Chúa, đoạn nói về bệnh dịch tại thành Athens, có chép rằng: Các loài cầm thú hay ăn thịt những xác người chết cũng không dám đến gần những xác người chết về bệnh dịch.

CHỖ NÀO LẠNH NHẤT

Xưa nay ta chỉ tưởng rằng: Nam-Bắc lưỡng cực là lạnh, nay xét ra ở trên một đất có chỗ lạnh hơn Nam-Bắc cực nhiều lắm. Ở Churchill gần biên Hudson, mùa đông hàn thử biểu xuống tới 32° dưới 0. Ở vùng Verkholsk thuộc về Siberi hàn thử biểu xuống tới 53° dưới 0. Có lẽ ở đây trời lạnh nhất thế giới.

GIÓNG CHIM NÀO AN NHIỀU SÂU-BỘ NHẤT?

Chim bạc-má là một giống chim ăn nhiều sâu-bộ nhất. Cứ như ông Glover đã tính, thì chỉ một con chim bạc má trong một năm cũng ăn được hơn 200.000 con sâu-bộ; trong ba tuần lễ nuôi lửa chim con mà một con chim được và một con chim - cái ăn hết tới 40.000 con sâu-bộ. Ông Glover cũng cho rằng cái điều ông Glover tính là diên-thiết, và nói rằng: Số trứng sâu-bộ mà giống chim bạc-má ăn cũng nhiều lắm: trong mùa đông, mỗi con chim bạc-má mỗi ngày ăn hết tới 20.000 cái trứng sâu-bộ, giá đem cân thì được độ 8 grammes. Ông De la Blanche thì nói rằng: Giống chim bạc-má, đầu bị người ta bắt được đem về nhà nuôi, mỗi con mỗi ngày cũng ăn hết bảy mươi (20.000) cái trứng bướm-bướm, giá đem cân thì được độ 15 hoặc 16 grammes. Ông Leaver đã thí nghiệm hai con chim bạc-má, thì xét ra trong một ngày cả hai con ăn hết 1.200 con sâu-bộ.

LOẠI VẬT CỎ SỢ BINH DỊCH KHÔNG?

Bác sĩ Millet-Horsin mới nhận ra: Trong một miền kia có nhiều chim kền-kền là loài hay ăn thịt những xác người chết, thì mào hai cái xác người chết về bệnh dịch, chẳng con nào dụng đến cả.

Điều này có phải là một điều đáng sợ hay không? Trước kia cũng đã có người nhận ra rồi: Ở quận II trong bộ «Peloponése chiến-sử» (Histoire de la guerre du Peloponése) của ông Thucydide (là một nhà sử-học, sinh vào khoảng 460 năm và mất vào khoảng 395 năm trước kỷ - nguyên Thiên-Chúa), đoạn nói về bệnh dịch tại thành Athens, có chép rằng: Các loài cầm thú hay ăn thịt những xác người chết cũng không dám đến gần những xác người chết về bệnh dịch.

HOÀN CẢNH?

Xưa nay ta chỉ tưởng rằng: Nam-Bắc lưỡng cực là lạnh, nay xét ra ở trên một đất có chỗ lạnh hơn Nam-Bắc cực nhiều lắm. Ở Churchill gần biên Hudson, mùa đông hàn thử biểu xuống tới 32° dưới 0. Ở vùng Verkholsk thuộc về Siberi hàn thử biểu xuống tới 53° dưới 0. Có lẽ ở đây trời lạnh nhất thế giới.

CHÉN THUỐC ĐỘC

Có quan Phó-Sở Thi-lance và quan Thống-Sở Jannot chủ-tọa.

Các vai kịch này luyện tập đã hoàn toàn, vậy xin công bố quý tánh cao-danh các vai từ từ ra đây để các bạn đọc báo hay:

TÒA TRỊ SỰ:

Trần-ngọc-Minh, Hội-trưởng Hội đồng trị sự (Chủ-bút báo Đông-Pháp).

Trần-thái-Tý, Trĩ-sự hội viên (Thơ-ký ngách Văn-tự).

Nguyễn-hòa-Trác, Trĩ-sự hội viên (Thơ-ký sở máy may).

Ngô-tiến-Tiếp, Trĩ-sự hội viên (Sinh viên trường Cao-dang thương-mại thực hành).

Định, Trĩ-sự hội viên (Sinh viên trường Cao-dang thương-mại thực hành).

Đỗ-khắc-Tuân, Trĩ-sự hội viên (Thơ-ký sở Liêm-Phong).

Nguyễn-tân-Long, Trĩ-sự hội viên (Nguyễn Bắc-kỳ phúc-thiện hội sáng lập Hội-trưởng).

Trương, Trĩ-sự hội viên (Thơ-ký sở xe-hơi S. I. T.)

CÁC VAI ĐẠO:

Cụ Thông: Cụ Nhì.

Cụ Thông: M^{re} Chương.

Cụ Huệ: Mre Bàng-Tâm.

Mẹ đồng quan: M^{re} Thọ.

Cụ Hên: M^{re} Riệu.

CÁC VAI KẾ:

Thầy thông Thư: M. Lê-quốc-Trinh (Thơ-ký sở Hòa-xu).

Thầy Giáo-Xuân: M. Riệu (Thơ-ký sở Hòa-xu).

Cầu Âm-Sứ: M. Dương-Bội-Lợi (Thơ-ký ngách Văn-tự).

Cầu Âm-Sứ: M. Hoàng-vân-Đức (Sinh viên trường Cao-dang thương-mại thực hành).

KHÔNG ĐỪNG CƯỜI LÀM MÀ ĐƯỢC ẮN ĐỒ AN CHÍN

Có một số công-viên bên Hoa-kỳ tên gọi là Pare d'Yellow Stone, và ở xứ Nouvelle Zélande ở đó có một cái suối nóng. Người ở gần suối nóng, chẳng cần dùng củi lửa bếp nước gì cả. Họ có miếng thịt, miếng rau, hoặc thức ăn gì thì họ bỏ cả vào rồi, đem ngâm suối nóng một lúc là chín, rồi họ đem về ăn. Cách lợi - dụng như thế, song-sướng thật - ư - g sướng thật, song chẳng biết có vệ sanh không?

MỘT CÁCH BẮT TRÒM CÚP RẤT HAY

Một tờ báo Hoa-kỳ có đăng tin rằng: một ông điền chủ rất giàu ở Hoa-kỳ có cách bắt chim bằng cách treo ở ngoài mỗi người một cái máy chụp ảnh, rồi anh ta đi ra ngoài chụp ảnh như thường, kẻ trộm chụp bị chụp ảnh như thế, đem lên tòa phải chịu tội, không chừa ai đâu được nữa.

Ở NHÀ KHÁM MÀ CÙNG ĐẶT BAN GIÁO DỤC

Người ta nói rằng: Chánh-phủ quá khư khư nước Ruissie nghe chừng cũng lưu tâm về việc giáo-dục tại các nhà khám lâm thị phái.

Nghệ dân trong nhiều nhà khám có đặt các ban học, lại dùng bọn tội-nhơn cho họ dạy lẫn nhau. Chương trình các bài học đại khái cũng như chương trình các trường sở-dã. Lại có đặt các cuộc diễn thuyết về các trị thế-phủ-thiêng và chính trị học. Nhờ sự giáo dục ấy, số người bắt đầu tự cứu đỡ đi được nhiều. Lại nghe trong nhiều nhà khám có đặt riêng chỗ cho bọn tội-nhơn tập diễn kịch, vì bọn ấy có ý thích cái thú ấy, hơn cả các cuộc tiêu khiển khác.

Tại nhiều nhà khám lại có xuất bản một thứ báo riêng hoặc in bên bản đã, có khi in bên máy. Hiện nay các thứ báo riêng ấy có tới hơn 20 thứ. Nhà khám Sokolniki xuất bản một thứ báo đem đầu vào được giải. Nhà khám Thiên-Chúa, đoạn nói về bệnh dịch tại thành Athens, có chép rằng: Các loài cầm thú hay ăn thịt những xác người chết cũng không dám đến gần những xác người chết về bệnh dịch.

CHỖ NÀO LẠNH NHẤT

Xưa nay ta chỉ tưởng rằng: Nam-Bắc lưỡng cực là lạnh, nay xét ra ở trên một đất có chỗ lạnh hơn Nam-Bắc cực nhiều lắm. Ở Churchill gần biên Hudson, mùa đông hàn thử biểu xuống tới 32° dưới 0. Ở vùng Verkholsk thuộc về Siberi hàn thử biểu xuống tới 53° dưới 0. Có lẽ ở đây trời lạnh nhất thế giới.

GIÓNG CHIM NÀO AN NHIỀU SÂU-BỘ NHẤT?

Chim bạc-má là một giống chim ăn nhiều sâu-bộ nhất. Cứ như ông Glover đã tính, thì chỉ một con chim bạc má trong một năm cũng ăn được hơn 200.000 con sâu-bộ; trong ba tuần lễ nuôi lửa chim con mà một con chim được và một con chim - cái ăn hết tới 40.000 con sâu-bộ. Ông Glover cũng cho rằng cái điều ông Glover tính là diên-thiết, và nói rằng: Số trứng sâu-bộ mà giống chim bạc-má ăn cũng nhiều lắm: trong mùa đông, mỗi con chim bạc-má mỗi ngày ăn hết tới 20.000 cái trứng sâu-bộ, giá đem cân thì được độ 8 grammes. Ông De la Blanche thì nói rằng: Giống chim bạc-má, đầu bị người ta bắt được đem về nhà nuôi, mỗi con mỗi ngày cũng ăn hết bảy mươi (20.000) cái trứng bướm-bướm, giá đem cân thì được độ 15 hoặc 16 grammes. Ông Leaver đã thí nghiệm hai con chim bạc-má, thì xét ra trong một ngày cả hai con ăn hết 1.200 con sâu-bộ.

LOẠI VẬT CỎ SỢ BINH DỊCH KHÔNG?

Bác sĩ Millet-Horsin mới nhận ra: Trong một miền kia có nhiều chim kền-kền là loài hay ăn thịt những xác người chết, thì mào hai cái xác người chết về bệnh dịch, chẳng con nào dụng đến cả.

Điều này có phải là một điều đáng sợ hay không? Trước kia cũng đã có người nhận ra rồi: Ở quận II trong bộ «Peloponése chiến-sử» (Histoire de la guerre du Peloponése) của ông Thucydide (là một nhà sử-học, sinh vào khoảng 460 năm và mất vào khoảng 395 năm trước kỷ - nguyên Thiên-Chúa), đoạn nói về bệnh dịch tại thành Athens, có chép rằng: Các loài cầm thú hay ăn thịt những xác người chết cũng không dám đến gần những xác người chết về bệnh dịch.

HOÀN CẢNH?

Xưa nay ta chỉ tưởng rằng: Nam-Bắc lưỡng cực là lạnh, nay xét ra ở trên một đất có chỗ lạnh hơn Nam-Bắc cực nhiều lắm. Ở Churchill gần biên Hudson, mùa đông hàn thử biểu xuống tới 32° dưới 0. Ở vùng Verkholsk thuộc về Siberi hàn thử biểu xuống tới 53° dưới 0. Có lẽ ở đây trời lạnh nhất thế giới.

CHÉN THUỐC ĐỘC

Có quan Phó-Sở Thi-lance và quan Thống-Sở Jannot chủ-tọa.

Các vai kịch này luyện tập đã hoàn toàn, vậy xin công bố quý tánh cao-danh các vai từ từ ra đây để các bạn đọc báo hay:

Tòa trị sự: Trần-ngọc-Minh, Hội-trưởng Hội đồng trị sự (Chủ-bút báo Đông-Pháp).

Trần-thái-Tý, Trĩ-sự hội viên (Thơ-ký ngách Văn-tự).

Nguyễn-hòa-Trác, Trĩ-sự hội viên (Thơ-ký sở máy may).

Ngô-tiến-Tiếp, Trĩ-sự hội viên (Sinh viên trường Cao-dang thương-mại thực hành).

Định, Trĩ-sự hội viên (Sinh viên trường Cao-dang thương-mại thực hành).

Đỗ-khắc-Tuân, Trĩ-sự hội viên (Thơ-ký sở Liêm-Phong).

Nguyễn-tân-Long, Trĩ-sự hội viên (Nguyễn Bắc-kỳ phúc-thiện hội sáng lập Hội-trưởng).

Trương, Trĩ-sự hội viên (Thơ-ký sở xe-hơi S. I. T.)

Cụ Thông: Cụ Nhì.

Cụ Thông: M^{re} Chương.

Cụ Huệ: Mre Bàng-Tâm.

Mẹ đồng quan: M^{re} Thọ.

TÔI MÙA DÁ BANH TRÒN

AI GIÚT GIẢI NHÚT?

Mùa đá banh tròn đã gần tới rồi. Hội Nam-kỳ Thủ-thảo tổng-cuộc đã định ngày 2 Novembre sẽ tới đây các hội khởi đầu cho đến ngày 7 Decembre mà tranh bình đồng kêu là Challenge Ed. Breton.

Có 11 hội đã gửi thư xin tranh đấu. Năm nay hội Etoile de Giadinh, hội Cercle Sportif và hội Taberd Sport mỗi hội cho 2 đạo xuất trận. Còn 8 hội kia là: Saigon-Sport, Stade Militaire, Choquan F. B. C., Club Lagrandiere, Union Sportive des Douanes, Police-Sport, Union-Sportive des Tirailleurs và Orient-Sport thì mỗi hội cho ra một đạo mà thôi.

Trong 14 đạo quyết tranh đấu với nhau đây, đạo nào sẽ giết bình đồng? Hiện nay những người ở Saigon yêu cầu chơi banh tròn, ai thấy hội Etoile de Giadinh, là một hội lập ra lâu hơn các hội Annam hết thấy và nhiều phen tranh đấu đã giết được chức vô địch lấy làm vinh dự, năm nay hội - viên sung túc, lại có thêm tướng giỏi như MM. Xương, Danh, Giới II, Hà, Quà, Thử, T. v. v. và tá trợ, thì càng kể chắc cho hội Etoile de Giadinh năm nay sẽ giết hủ đồng, mà rồi lại còn có lẽ giết luôn chức vô địch nữa. Hội Etoile de Giadinh là một hội Annam, thủ này được lòng yêu của đồng-bang, mà hủ đồng thì tự nhiên trông cậy cho hơn các hội khác đương tòa lòng ước vọng trước khi khởi cuộc tranh đấu, tôi tưởng cũng nên khảo cứu sự tài lực chiến tướng của mỗi hội rồi sánh với chiến tướng của hội Etoile de Giadinh coi có quá hai đạo của hội Etoile de Giadinh năm nay có thể hơn mấy hội kia, theo như lời đồng-bang đoán trước đó hay chăng.

Trong mấy hội kể trước kia chỉ có ba hội là Saigon-Sport, Stade Militaire và Cercle Sportif xưa nay thường đi thủ với Etoile de Giadinh. Hội Saigon-Sport năm nay tướng thủ-thành đại tài là M. Chaulbert đã qua giúp cho Cercle Sportif, còn M. Pierre Feydel, M. Chatel là tướng tiếp ứng hay, và M. Nhì là tướng tiên-phương giỏi, lại nhập về với hội Union sportive des Douanes. Tuy Saigon-Sport có thêm M. Nhì là tướng tiên-phương hùng dũng của hội Etoile de Giadinh thủ này và có thêm M. Giác cũng là tướng giỏi ở trên Nam-Vian xuống giúp, nhưng mà trên Feydel, Chatel với Chaulbert thì cái cơ thời thế phải yếu hơn mấy năm trước nhiều.

Hội Stade militaire thì chiến tướng hay, chỉ mất có một mình Cuapuis, mất lính nên về trở Saigon-Sport mà thôi, còn Jean-Baptiste, Surén và Tramat thấy đều còn đủ, lại có thêm nhiều người mới cũng hay nữa. Tuy vậy mà chiến tướng của Stade militaire có đồng mà không có lực, bởi vậy cũng ít lo cho lắm.

Cercle Sportif tuy có Chaulbert giúp thủ thành và mấy tướng hay cũng còn, lại có thêm tướng mới, song lại ít hay được, bởi vậy xuất trận các tướng không đồng tâm hiệp lực, không biết ý nhau nên khó mà thắng được.

Hội Union sportive des Douanes mới lập, góp nhiều chiến tướng tài của mấy hội khác, như Feydel, Chatel, Nhì của Saigon-Sport, đồng của Etoile de Giadinh, Rouzard của Cercle sportif, Fire của Choquan. Thế cũng thì mạnh thật, song thế thủ coi yếu nhiều, mà nếu rất Feydel đem về đồng trung-ương tiếp ứng (demi-centre) thì thế công thế bị đồng nhau, song hai thế đều tầm thường, cho không thể nào cho thiệt mạnh.

Hội Choquan F. B. C. năm nay bị mất Xương, Giới II, Vi, Fire, thì không còn trông cậy hơn người được. Còn mấy hội khác thì tầm - thường, ra tranh đấu mà trong bụng có lẽ chưa dám tính giành giải nhứt.

Tài lực của mấy hội như vậy đó, còn tài lực của hội Etoile de Giadinh ra

thế nào. Năm nay hội Giadinh mất M. Nhì, bỏ hội của mình xưa nay mà về hội Saigon-Sport, và mất M. Giác, vì chức vụ, nên cực chẳng đã phải từ biệt anh em mà nhập về hội Douanes. Hội Giadinh mất hai tướng ấy thiệt là khá tiếc, bởi vì M. Nhì đứng tiên-phương trung-ương (avant-centre) còn M. Giác đứng tiếp - ứng trung - ương (demi-centre) ở Saigon này coi có gì ai bì kịp. Tuy vậy mà hội Giadinh vẫn có M. Rốt thế cho M. Nhì, sẵn có M. Trung thế cho M. Giác, lại có nhiều tướng tài khác đã khổ tâm trước kia và giúp, thế thì tài lực của hội Giadinh năm nay chẳng kém gì tài lực của mấy hội khác.

Tiền trót tháng nay hội Etoile de Giadinh đã có được mấy lần rồi, mà lần nào được chiến tướng đi đồng không đủ, như MM. Phú, Qúi hay vẫn mất, khi có Trung thì thiếu Danh, khi có Xương thì thiếu Rốt, bởi vậy công chúng chưa biết hết cái giá trị của chiến tướng ra thế nào. Theo cách đá tranh bình đồng mấy đạo đều được tranh với nhau hết thảy, không phân thượng hạ. Thế thì hội Etoile de Giadinh cho xuất trận 2 đạo, tài lực đồng với nhau, không phải đạo A là hay còn đạo B mà dở. Các chiến tướng trong hội Giadinh thủ này ai cũng sẵn lòng làm vinh diệu cho hội, nghĩa là làm thỏa lòng toại chí cho Annam, chứ không phải ra trận để kiếm chút danh riêng cho mình, nên đấu ở đạo A hay là ở đạo B chẳng đáng ai lấy đó mà làm vinh hoặc làm nhục.

Tuy vậy mà lòng nghe lời nghị luận của công chúng thì ai cũng muốn gặp MM. Tiền, Tài, Rốt, Thi, Danh, Phú, Trung, Qúi, Giới, Xương, Thơm, Hà, Lôi và Cua, ở đạo A, còn các chiến tướng khác là Thử, T. Quà, Hà (nhỏ) Huệ, Nam, Cấn, v. v. ở đạo B. Chiến tướng trong đạo B tuy phân nhiều là người mới, song nghe nói M. Thời sẽ hết lòng dốc sức đứng làm cho ra trận vững-vàng, lại mỗi người đều phân cái tranh tiền, nên có lẽ cũng không đến nỗi để cho ta cái «ri sao» của Giadinh. Còn đạo A tuy trước công nhiên, song công chúng thấy năm nay có Xương đứng hậu-tập, có Phú về tiếp ứng, nên ao ước cho hội đánh Thi với Giới II lên chức tiên-phương, nếu 2 tướng ấy đứng cặp kè với Rốt thì có lẽ thắng người ta được. Nếu luận tài lực của đạo A, thì có chỗ mạnh mà cũng có chỗ yếu, bởi vì hủ đồng Thi hoặc Giới lên tiền phương thì thế công mạnh thật, song 5 tướng tiên-phương của Giadinh không có cái tài đặt biệt đem binh vô goal, bởi vậy 5 tướng ấy phải răn mà tập cho lung-lực không thì mạnh hơn người ta mà khó ăn người ta được.

Hàng tiếp ứng M. Trung đứng giữa thì vững-vàng, song Phú, Qúi ít được quá nên sợ hai bên yếu, không cần kể nghị luận. Phú với Qúi phải răn đi được cho thường, cho mình là tướng hay, không nên lơ đãng mà làm hại luôn cho cả và đạo của mình, làm cho đồng-bang thất vọng nữa. Còn tập hậu tập, Xương đứng trên Thơm giữ dưới, trong của thành thì đặt Lôi hoặc Cua ngăn cản, thế ấy rất vững-vàng, chẳng lo sợ chi lắm.

Nói tóm lại, xét tài lực chiến tướng của các hội thì công chúng cho hội Etoile de Giadinh năm nay sẽ đứng trên các hội khác nghĩ cũng phải. Nhưng mà hội Giadinh muốn giữ giải nhứt thì tập tiên-phương phải luyện tập cho có cái tài đặt biệt tổng binh và goal cho giỏi, Phú với Qúi phải được cho thường thì mới chắc thắng người ta được. Tài tướng mấy đạo quân xuất hội Giadinh cũng đã đem thấy chỗ khuyết điểm ấy chờ chẳng không, và cũng đã lo sắp đặt đứng làm cho hội của mình đất danh và làm cho đồng-bang vui nguyện.

NGƯỜI ỦA CỎ ĐÁ BANH.

